

Debreceni Ítéltábla
Mf.I.50.066/2024/5.

A Debreceni Ítéltábla a dr. Németh Kinga ügyvéd (Cím4) által képviselt Felperes1 (Cím2.) I. rendű és Felperes2 (Cím3.) II. rendű felpereseknek, a dr. Mihovics Livia ügyvéd ügyintézője mellett az Oppenheim Ügyvédi Iroda (Cím5) által képviselt Alperes Korlátolt Felelősségű Társaság (Cím1.) alperessel szemben versenytilalmi megállapodásban meghatározott ellenérték megfizetése iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 13.M.70.006/2024/13. számú ítélete ellen az alperes 18. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 90 148 (kilencvenezer-száznegyvennyolc) Ft és a II. rendű felperesnek 88 800 (nyolcvannyolcezer-nyolcszáz) Ft másodfokú perköltséget, továbbá a határozat jogerőre emelkedésétől számított 60. napig fizessen meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlája javára 572 633 (ötszázhetvenkétezer-hatszázharminchárom) Ft feljegyzett fellebbezési illetéket. Az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az I. rendű felperes 2018. december 3. és 2023. augusztus 31. napja között tool manager / szerszámmérnök munkakörben állt munkaviszonyban az alperes jogelődjénél, a (GAZDÁLKODÓ SZERVEZET 1)-nél, majd utóbb az alperesnél, havi bruttó munkabére 901 480 Ft volt.

[2] A II. rendű felperes 2018. november 26. és 2023. augusztus 25. napjai között product line IE project koordinátor / szerszámtervező munkakörben állt munkaviszonyban az alperes jogelődjénél, majd az alperesnél, havi bruttó munkabére 888 000 Ft volt.

[3] A munkaszerződések 13. „Versenytilalom” elnevezésű pontjában a felperesek vállalták, hogy a munkaviszonyuk megszűnésének napját követő 12 hónapon belül sem Magyarországon, sem azon kívül, sem egyedül, sem mással közösen, sem közvetlenül, sem közvetve az alperes előzetes írásbeli beleegyezése nélkül olyan személyt nem vesznek rá, illetve nem kísérelnek meg rávenni konkurens üzleti tevékenység folytatására, továbbá nem segítik elő olyan személy rábeszélését vagy ennek megkísérlését konkurens üzleti

tevékenység folytatására, aki a jogviszonyaik megszűnése napján vagy az azt megelőző 12 hónap alatt bármikor az alperes által nyújtott szolgáltatások vonatkozásában az alperes ügyfele, vevője, szállítója, munkavállalója volt, vagy aki az alperessel tanácsadóként, vezetőként vagy bármely más ezzel egyenértékű beosztású személyként egyéb jogviszonyban állt.

[4] A felperesek a versenytilalmi megállapodásban vállalták, hogy azonnal értesítik az alperest minden olyan ajánlatról, amelyet harmadik fél a versenytilalmi időszak alatt nekik tesz és amely az előző pontban részletezettek megszegéséhez vezethet, továbbá vállalták, hogy bármely bejelentendő ajánlat kézhezvételekor azonnal tájékoztatják az ajánlatot tevő harmadik felet a versenytilalmi megállapodás létezéséről és tartalmáról.

[5] A munkaszerződések 13.3. pontja értelmében az előzőekben rögzített kötelezettségek ellenértékeként az alperes a felpereseknek a munkaviszony megszűnésének napját megelőző utolsó év havi átlagkeresetének 20%-át vállalta megfizetni havonta utólag.

[6] Az I. rendű felperes jogviszonyának megszüntetése tárgyában 2023. június 5-én létrejött „Megállapodás a munkavállaló kezdeményezésére” elnevezésű szerződés 6-8. pontjaiban a felek megerősítették a munkaszerződés versenytilalmi megállapodására vonatkozó rendelkezéseit. Ugyanezen tartalommal jött létre megállapodás a II. rendű felperes és az alperes között is 2023. május 22-én.

[7] A felperesek 2023. szeptember 1-től elhelyezkedtek a (GAZDÁLKODÓ SZERVEZET 2)-nél, az I. rendű felperes műszakvezetőként, a II. rendű felperes pedig validációs mérnökként, amiről tudomása volt az alperesnek is. A felperesek a munkaviszonyuk alperesnél történt megszűnésétől számított 12 hónapos versenytilalmi időszakban nem tanúsítottak a versenytilalmi megállapodások szerint tiltott magatartást.

[8] A felperesek utóbb fenntartott keresetükben versenytilalmi megállapodás ellenértéke jogcímén kérték marasztalni az alperest: az I. rendű felperes 3 605 916 Ft-ban és annak kamatában, a II. rendű felperes pedig 3 552 000 Ft-ban és annak kamatában. Másodlagosan az I. rendű felperes egyéb megállapodásból származó igény jogcímén bruttó 2 163 552 Ft és kamata, míg a II. rendű felperes ugyanezen a jogcímen bruttó 2 131 200 Ft és kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[9] Az alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását azzal, hogy utóbb már csak jogalapjában vitatta azt.

[10] Az elsőfokú bíróság a 13. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű felperesnek versenytilalmi megállapodásban meghatározott ellenérték jogcímén 3 605 916 Ft-ot, annak 2024. február 1. napjától járó késedelmi kamatát és 180 296 Ft perköltséget, valamint a II. rendű felperesnek ugyancsak versenytilalmi megállapodásban meghatározott ellenérték jogcímén 3 552 000 Ft-ot, annak 2024. február 1. napjától járó késedelmi kamatát és 177 600 Ft perköltséget. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg az állam javára 429 475 Ft kereseti illetéket.

[11] Határozatának indokolása szerint a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 228. §-ának (1) bekezdése szerint a felek megállapodása alapján a munkavállaló – legfeljebb a munkaviszony megszűnését követő két évig – nem tanúsíthat olyan magatartást, amellyel munkáltatója jogos gazdasági érdekét sértené vagy veszélyeztetné. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése alapján az (1) bekezdés szerinti kötelezettség teljesítéséért a munkáltató megfelelő ellenértéket fizet. Az ellenérték összegének meghatározásánál különösen arra kell tekintettel lenni, hogy a megállapodás milyen mértékben akadályozza a munkavállalót – elsősorban a képzettségére és gyakorlatára tekintettel – újabb munkavégzésre irányuló jogviszony létesítésében. Az ellenérték a megállapodás tartamára nem lehet kevesebb, mint az azonos időszakra járó alapbér egyharmada.

[12] A felek egyező nyilatkozata szerint kifejezetten versenytilalmi megállapodást kívántak kötni.

[13] Az Mt. 27. §-ának (1) bekezdése alapján semmis az a megállapodás, amely munkaviszonyra vonatkozó szabályba ütközik vagy munkaviszonyra vonatkozó szabály megkerülésével jött létre vagy nyilvánvalóan a jóerkölsbe ütközik.

[14] Az Mt.-nek alapvetően kógens, klaudikálóan kógens vagy más elnevezéssel relatív diszpozitív szabályai vannak. Csak kógens norma megsértése esetén áll fenn a jogszabályba ütközés, vagyis szükséges, hogy a jogszabály valamilyen kötelezettséget, illetve tilalmat eltérést nem engedő módon fogalmazzon meg. Az Mt. 228. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata a versenytilalmi korlátozás ellenértéke minimális összegének meghatározásával pontosan ilyen kógens rendelkezést tartalmaz. Azt pedig a felek egyezően és okirattal bizonyítottan adták elő a perben, hogy a felperesek munkaszerződéseinek 13.3. pontjában kikötött versenytilalmi ellenérték – a „havi átlagkereset” 20%-a – nem érte el a törvényi minimumot, amely kikötések ezért a jogszabályba ütközés folytán semmisek.

[15] Az Mt. 29. §-a (1) bekezdésének első mondata szerint az érvénytelen megállapodás alapján létrejött jogviszonyból származó jogokat és kötelezettségeket úgy kell tekinteni, mintha azok érvényes megállapodás alapján állnának fenn. Ugyanezen szakasz (3) bekezdése rendelkezik arról, hogy ha a megállapodás valamely része érvénytelen, helyette a munkaviszonyra vonatkozó szabályt kell alkalmazni, kivéve, ha a felek az érvénytelen rész nélkül nem állapodtak volna meg.

[16] A felek lényegében egyező nyilatkozatai, a munkaszerződések megszövegezése és a versenytilalmi megállapodások megerősítésére tekintettel arra a következtetésre jutott az elsőfokú bíróság, hogy a felek egybehangzó akaratnyilatkozattal megállapodtak a versenytilalmi korlátozásban az Mt. 228. §-ában meghatározott körben, és azon belül annak ellenértékében is, ám a mérték vonatkozásában részben semmis módon. Mindebből pedig az következik, hogy a versenytilalmi megállapodás létrejött az I. rendű felperes és az alperes, továbbá a II. rendű felperes és az alperes között, így azokra a részleges érvénytelenség jogkövetkezményei irányadók.

[17] A munkaviszonyhoz kapcsolódó egyes megállapodások: a versenytilalmi megállapodásra és a tanulmányi szerződésre vonatkozó munkajogi szabályok értelmezéséről szóló 1/2019. (V. 20.) KMK vélemény (a továbbiakban: KMK vélemény) I.6.a.) alpontja az előzőekkel egyezően úgy fogalmaz, hogy amennyiben a felek a versenytilalmi megállapodásban kikötöttek ellenértéket, de annak megfelelőségét utóbb vitatják, és az azonos időszakra járó alaphér egyharmad részét az ellenérték nem érte el, a részleges érvénytelenség szabályai az irányadók.

[18] Az elsőfokú bíróság szerint a törvényi minimumot el nem érő és ekként részlegesen érvénytelen ellenérték kikötése esetén fogalmilag kizárt az Mt. 228. §-a (2) bekezdésének első és második mondatai alapján a „megfelelőség” és ezzel együtt az ellentételezésnek a korlátozással való arányosságának a vizsgálata, ezért nem volt figyelembe vehető az alperes azon érvelése sem, hogy az alaphér egyharmada már túl magas ellenérték lett volna a kikötött korlátozásokra figyelemmel.

[19] A versenytilalmi megállapodásban tiltott tevékenységi körnek megfelelően körülírtnak kell lennie ahhoz, hogy a munkáltató gazdasági érdekeit védje, de nem korlátozhatja méltánytalanul és túlzottan a munkavállaló jövedelemszerző tevékenységét. A versenytilalmi megállapodás alapvetően egy „nem tevésre” irányuló szerződéses kötelezettséget jelent, vagyis olyan magatartást vár el a munkavállalótól, hogy tartózkodjon a munkáltató gazdasági érdekkörébe tartozó tevékenység meghatározott ideig történő gyakorlásáról (Kúria Mfv.II.10.541/2017/9. számú ítélete).

[20] Az elsőfokú bíróság abban egyetértett az alperessel, hogy a versenytilalmi megállapodásokban rögzített „konkurens üzleti tevékenység” egyfajta, az alperes tevékenységéhez igazodó versenytársi minőséget jelent. Erre is tekintettel azonban nem fogadható el az az alperesi érvelés, miszerint a felperesek részére a jogviszonyuk megszűnése esetére a munkaszerződésük 13.1.1. pontjában meghatározott tilalmazott magatartások csak „üres halmazt” képeztek volna, így a perbeli versenytilalmi megállapodásoknak nem volt „gazdasági racionalitása”. A munkaszerződések 13.1.1. és 13.2. pontjaiban maga az alperes írt elő olyan tartózkodásra irányuló kötelezettséget, amely korlátozta a felpereseket új jogviszonyok létesítésében vagy gazdasági tevékenység megkezdésében. Az alperes érvelésével szemben ugyanis nem tekinthető lehetetlen magatartásnak az, hogy a felperesek rávegyenek, rábeszéljenek vagy megkíséreljenek rávenni, rábeszélni meghatározott személyeket arra, hogy az alperes versenytársaként próbáljanak meg fellépni.

[21] A versenytilalmi megállapodásokat megkötő felek úgy értékelték a munkaszerződések aláírásának időpontjában, hogy a tilalmazott magatartások tanúsítása veszélyeztetné az alperes jogos gazdasági érdekét. Az alperes által előadottak, miszerint a magyar piacon jelenleg is egyedülálló tevékenységet folytat a hajtásláncok és hajtásrendszerek gyártásával, még nem jelenti azt, hogy adott esetben és potenciálisan ne lehetne rábírní, rábeszélni, rávenni bármelyik ügyfelét, beszállítóját, vevőjét vagy volt munkavállalóját hasonló tevékenység megkezdésére, versenytársként ilyen irányú tevékenység folytatására, továbbá azt sem, hogy ezeket a tevékenységeket a megállapodásokat évekkal korábban megkötő felek a munkaszerződések aláírásának időpontjaiban saját szabad szerződéses akaratukra figyelemmel ne értékelhették volna az alperes jogos gazdasági érdekét sértő, veszélyeztető magatartásként.

[22] A megállapodások tartalma és szóhasználata alapján a felek nem a versenytárskénti tényleges fellépést, mint egyfajta eredményt írták elő tiltott magatartásként, hanem az arra való rábeszélést vagy annak megkísérlését. Mindebből pedig az következik, hogy a versenytilalmi megállapodásokban meghatározott tilalmak nem irányultak lehetetlen szolgáltatásra, ezzel szemben tényleges és valós korlátozást határoztak meg a felperesek tekintetében. Amennyiben a munkavállaló megkezdte a megállapodásban vállalt kötelezettségének teljesítését, vagyis tartózkodik az olyan magatartás tanúsításától, amit a korlátozás előír, a munkáltató akkor is köteles a részére teljesíteni, ha egyébként a munkavállaló nincs abban a helyzetben, hogy a gazdasági érdekét sértse vagy veszélyeztesse [lásd ebben az értelemben: KMK vélemény I. 2. pontjához fűzött indokolást].

[23] A per elbírálása szempontjából nem volt jelentősége annak, hogy a perbeli megállapodások megkötését, valamint azok megerősítését és a felperesek jogviszonyának megszűnését követően az alperes kikkel és milyen tartalommal alkalmazott versenytilalmi kikötést.

[24] Az elsőfokú bíróság nem fogadta el azt az alperesi hivatkozást, hogy a részleges érvénytelenség szabályai azért nem alkalmazhatóak, mert az érvénytelen rész nélkül nem állapodott volna meg a felperesekkel. Az volt az álláspontja, hogy ezzel összefüggésben nem annak van jelentősége, hogy az alperes utóbb e kérdésben milyen perbeli nyilatkozatot tesz, hanem azt kellett vizsgálni, hogy az észszerűen eljáró, a gazdasági racionalitásokat mérlegelő szerződő felek a szerződéskötés időpontjában az utóbb semmisnek bizonyult szerződéses kikötés nélkül kötöttek volna-e szerződést. A perbeli esetben a felek akaratuk egyértelműen versenytilalmi megállapodás megkötésére irányult, abban az ellenértéket is meghatározták, tehát maguk is úgy értékelték, hogy a korlátozás ténye kompenzációra jogosítja a felpereseket. Az, hogy a kompenzáció mértékét a törvényi minimum alatt határozták meg, nem jelenti azt, hogy az érvénytelen rész nélkül az alperes a megállapodásokat ne kötötte volna meg, hiszen ebben az esetben a kötelező tartalmi elem hiánya miatt létre sem jöttek

volna a versenytilalmi megállapodások, mindez pedig nem felelt volna meg a felek akkori akaratának.

[25] A folytatólagos perfelvételi tárgyaláson a felek egyezően adták azt elő, hogy a felperesek nem tanúsították a munkaszerződések 13.1. pontjában vagy a 13.1.1. alpontjában meghatározott magatartásokat, tehát nem vettek rá vagy nem kíséreltek meg rávenni konkurens üzleti tevékenység folytatására az ott meghatározott keretben és módon személyeket, beszállítókat. Arról is egyezően nyilatkoztak, miszerint a felperesek nem tanúsították a munkaszerződések 13.1. pontjában vagy a 13.1.1. alpontjában tilalmazott magatartást azzal, hogy a munkaviszonyuk alperesnél történt megszűnését követően elhelyezkedtek a (GAZDÁLKODÓ SZERVEZET 2)-nél (13.M.70.006/2024/12. számú jegyzőkönyv 3. oldala). Erre figyelemmel alaptalan volt az alperes azon állítása, hogy a felperesek megszegték volna a versenytilalmi megállapodásokat.

[26] Az Mt. 228. §-ának (1) és (2) bekezdései kötelezően meghatározzák a versenytilalmi megállapodás tartalmi elemeit. Mindez azt jelenti, hogy az annak a minimum összeg tekintetében meg nem felelő ellenérték kikötése esetén a kógens norma előírása válik a megállapodás részévé. A munkaszerződések 13.3. pontjában foglalt rendelkezés szerinti megelőző évi havi átlagkeresetük 20%-ának megfelelő ellenérték helyett – e kikötés semmissége miatt – az Mt. 228. §-ának (2) bekezdése értelmében a felperesek alapbérének egyharmada minősül a versenytilalmi megállapodásokban foglalt jogszerű mértékű ellenértéknek, ezért az elsőfokú bíróság az elsődleges kereset szerint marasztalta az alperest.

[27] Az elsőfokú bíróság a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest perköltség fizetésére a felperesek javára, amelynek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja szerint a pertárgyérték 5%-ában határozott meg. A pervesztes alperest köteles a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 3. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján fennálló tárgyi költségfeljegyzési jog miatt meg nem fizetett 429 475 Ft eljárási illeték megfizetésére is az állam javára a Pp. 101. §-ának (1) bekezdése és a 102. §-ának (1) bekezdése, valamint a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdése alapján.

[28] Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását és a felperesek marasztalását a perköltségében, másodlagosan pedig az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását új eljárásra és új határozat hozatalára a perköltsége meghatározása mellett.

[29] Az alperes a fellebbezése indokolásában három okból is támadta az elsőfokú ítéletet: egyrészt azért, mert a felek a versenytilalmi megállapodást magasabb ellenérték fejében nem kötötték volna meg, másrészt álláspontja szerint lehetetlen szolgáltatásra irányult a versenytilalmi megállapodás, harmadrészt pedig azt megszegték a felperesek.

[30] Véleménye szerint a munkáltató a megállapodásban rögzítetténél magasabb, így a versenytilalmi megállapodással érintett időszakra járó alapbér egyharmadát elérő versenytilalmi ellenértékben nem állapodott volna meg figyelemmel arra, hogy a versenytilalmi megállapodás semmiféle lényegesnek és valósnak nevezhető korlátozást nem tartalmazott, amely a munkáltató gazdasági érdekét valóban védte vagy a felpereseket bármiféle gazdasági tevékenység megkezdésében reálisan akadályozta volna. A megállapodás ugyanis elhelyezkedési tilalmat vagy korlátozást nem tartalmazott, pusztán a felperesek részére tett bizonyos ajánlatok kapcsán írt elő az alperes irányába fennálló értesítési kötelezettséget.

[31] Álláspontja szerint téves az elsőfokú bíróság jogértelmezése, miszerint a törvényi minimumot el nem érő és ekként részlegesen érvénytelen ellenérték kikötése esetén fogalmilag kizárt az Mt. 228. §-a (2) bekezdésének első és második mondatai alapján a „megfelelőség” és ezzel együtt az ellentételezésnek a korlátozással való arányosságának a vizsgálata. Az alperes ebben a körben nem mást kívánt bemutatni, minthogy a versenytilalmi megállapodásban az alperes oldalán rögzített fizetési kötelezettséggel szemben a felperesek oldalán gyakorlatilag semmiféle korlátozás nem állt. Az alperes tehát nem azt kérte az elsőfokú bíróságtól, hogy a felek szolgáltatásai közötti arányosságot vizsgálja, pusztán arra kívánt rámutatni, hogy a felek szolgáltatásai között olyan nagyfokú különbség fedezhető fel, aminek fényében nem tételezhető fel olyan gazdasági racionalitás, amely mellett az alperes magasabb ellenérték fejében is megkötötte volna a perbeli versenytilalmi megállapodásokat.

[32] Az Mt. 29. §-a (3) bekezdésének utolsó fordulata vonatkozásában azt kell vizsgálni, hogy a törvényi minimumot elérő versenytilalmi ellenérték mellett a felek megkötötték volna-e a versenytilalmi megállapodást, s nem azt, hogy egyébként a felek úgy értékelték, hogy a versenytilalmi megállapodásban foglalt látszólagos korlátozás ellentételezésre jogosítja fel a felpereseket.

[33] Abból, hogy a felek adott feltételek mellett megállapodtak valamiben, aligha lehet arra következtetni helyesen, hogy attól eltérő feltételek mellett a felek miben állapodtak volna meg és miben nem. Abból ugyanis, hogy a versenytilalmi megállapodásban a felek versenytilalmi ellenértéket határoztak meg, egyáltalán nem következik, hogy eltérő feltételek mellett megállapodtak volna bármiféle versenytilalmi ellenértékben.

[34] Az elsőfokú bíróság által hivatkozott gazdasági racionalitásból éppen az következne, hogy csak és kizárólag akkor lehetne megállapítani, hogy a felek a versenytilalmi ellenértékben eltérő feltételek mellett megállapodtak volna, ha a versenytilalmi ellenérték a szerződésben rögzítetténél alacsonyabb lett volna. Abban az esetben, amennyiben a versenytilalmi ellenérték a szerződésben rögzítetténél magasabb, az, hogy a felek a magasabb versenytilalmi ellenértékben megállapodtak-e volna, csak akként értékelhető, ha a megállapodásban foglalt szolgáltatásokat a bíróság egymással összeméri.

[35] Az tehát, hogy a felek a törvényi minimumot elérő ellenérték mellett megkötötték-e volna a perbeli megállapodást, csakis akként dönthető el, ha az alperes által megfizetendő, immár a törvényi minimumot elérő ellenérték mértékét és a felperesek által vállalt korlátozásokat összehasonlítjuk. Ennélfogva igenis jelentősége van annak, hogy a két szolgáltatás milyen arányban áll egymással, amit a bíróságnak vizsgálnia kellett volna, mint a felek közötti alkufolyamatot alapjaiban meghatározó tényezőket.

[36] Az alperes szerint téves az ítélet azon megállapítása, miszerint a versenytilalmi megállapodásban foglaltak tényleges és valós korlátozást jelentettek volna a felperesek tekintetében, és azokra a felek valóban az alperes gazdasági érdekét védő korlátozásként tekintettek volna. Az elsőfokú bíróság következtetése szerint is a konkurens üzleti tevékenység egyfajta – az alperes tevékenységéhez igazodó – versenytársi minőséget jelent. Ezalatt nem pusztán az alperessel azonos tevékenység folytatása értendő, konkurensnek ugyanis akkor tekinthető egy üzleti tevékenység, ha az az alperes által végzett tevékenységgel azonos és azt a tevékenység gyakorlója az alperessel azonos gazdasági súllyal és erővel, az alperes tevékenysége szempontjából releváns piacon, az alperes tényleges versenytársaként folytatja.

[37] Az alperes a hajtáslánc-technológia területén nemcsak idehaza piacvezető, hanem annak nemzetközileg is vezető fejlesztője, akin kívül releváns szereplő nincs jelen a magyar piacon. Az alperes a 2022-es pénzügyi évben 21.000 m²-es épületben, 7000 m²-es területen, 526 fővel, 125 672 448 000 Ft-os mérlegfőösszeg mellett gyártott csúcstechnológiás

hajtástechnológiát olyan ügyfelek számára, mint a (ÜGYFÉL 1), a (ÜGYFÉL 2), a (ÜGYFÉL 3), a (ÜGYFÉL 4), a (ÜGYFÉL 5), a (ÜGYFÉL 6), (ÜGYFÉL 7) és a (ÜGYFÉL 8).

[38] Mindezek fényében nyilvánvalóan nem tekinthető valós és lényeges korlátozásnak az az előírás, amely a felperesek részére megtiltja, hogy a versenytilalmi időszak alatt az alperes valamely volt ügyfelét, munkavállalóját, vevőjét, szállítóját rábírák vagy megkíséreljék rábírní arra, hogy konkurens üzleti tevékenységet folytasson. A konkurens üzleti tevékenység folytatásához ugyanis olyan nagy mértékű tőke- investícióra, technológiai és piaci ismeretekre volna szükség, amelyre figyelemmel az e tevékenység folytatására való rábírá teljességgel lehetetlen.

[39] Ezt a gazdasági racionalitást támasztották alá az alperes által csatolt későbbi keltezésű munkaszerződések és a bennük foglalt versenytilalmi megállapodások tartalma. Ezekből ugyanis világosan látszik, hogy az alperes a törvényi minimumot elérő ellenérték mellett már kizárólag a vezető állású munkavállalók tekintetében, eltérő és valóban tényleges korlátozást jelentő magatartások tekintetében köt versenytilalmi megállapodást. Tény, hogy ezek a megállapodások nem a perbeli megállapodásokkal egy időben születtek, de ebből egyáltalán nem következik, hogy azok ne lennének alkalmasak annak alátámasztására, miszerint a mindkét időpontban azonos gazdasági racionalitás mellett működő alperes korábban nem kötött volna versenytilalmi megállapodást magasabb ellenérték mellett. Nem véletlen ugyanis, hogy a versenytilalmi megállapodások később eltérő tartalommal jöttek létre a munkáltató és a munkavállalói között.

[40] Az alperes változatlanul kitartott azon álláspontja mellett, hogy a megállapodás lehetetlen szolgáltatásra irányul, amiért azt az Mt. 31. §-a értelmében alkalmazandó Ptk. 6:107. §-a alapján semmisnek kell tekinteni.

[41] A versenytilalmi megállapodás a felperesek tekintetében a tilalmazott magatartástól való tartózkodás kötelezettségét rögzíti, valamely magatartástól való tartózkodásnak pedig logikailag csak akkor van értelme, ha reális esély van a tilalmazott magatartás kifejtésére. Abban az esetben, ha a tilalmazott magatartás tanúsításának esélye gyakorlatilag nulla, tulajdonképpen nincs olyan magatartás, amelynek tanúsításától a kötelezettnek tartózkodnia kellene. Az olyan magatartástól tartózkodni pedig, amely gyakorlatilag nem valósítható meg, lehetetlen.

[42] A munkaszerződés 13.1.1. pontjában rögzített személyeket lehetetlen rábírní arra, hogy alapítsanak egy olyan gazdasági társaságot, amely az alpereshez hasonlóan hajtáslánc és hajtásrendszerek gyártásba kezd és az alperessel versenytársi pozícióba kerül. Reális tilalmazott magatartás hiányában nem beszélhetünk jogi értelemben vett tartózkodási kötelezettségről. A tartózkodási kötelezettség ugyanis egy olyan pszichikai motívumot – ha úgy tetszik önmegtartóztatást – feltételez, amely nem érhető tetten a fenti esetben: senki nem tud egy olyan magatartástól tartózkodni, amit nem képes megvalósítani.

[43] A perbeli versenytilalmi megállapodás érvényessége esetére az alperes hivatkozott annak megszégésére a felperesek részéről.

[44] A versenytilalmi megállapodásra alkalmazni kell az Mt. 228. §-át, ami minden olyan magatartást tilt, amely a munkáltató jogos gazdasági érdekeit veszélyeztetné vagy sértené. Tipikusan ilyen, a versenytilalmi megállapodások által általában tilalmazott magatartásnak tekinthető a versenytársnál vagy ügyfélnél történő elhelyezkedés.

[45] Azzal, hogy a felperesek a munkaviszonyuk megszüntetését követően a (ÜGYFÉL 1)-nél helyezkedtek el, az alperes jogos gazdasági érdekét legalább veszélyeztető magatartást tanúsítottak, ezzel megsértve a versenytilalmi megállapodást. A (ÜGYFÉL 1)-vel való munkaviszony-létesítés azért sérti az alperes jogos gazdasági érdekét, mert a (ÜGYFÉL 1) az alperes ügyfele, szintén egy autóipari gyártó, aki bármikor dönthet úgy, hogy az alpereséhez

hasonló tevékenység folytatásába kezd, illetőleg a (ÜGYFÉL 1) már most tervezi, hogy az alperes által gyártott technológiához hasonló technológiát állítson. A Kúria legfrissebb gyakorlata szerint a versenytilalmi megállapodás megsértését jelenti az is, ha a munkavállaló olyan munkáltatóval létesít munkaviszonyt, amely a jövőben potenciálisan a munkavállaló korábbi munkáltatójával azonos tevékenységet folytat, ennek megvalósítása érdekében beruházást végez.

[46] A felperesek a fellebbezési ellenkérelmükben kérték az alperes fellebbezésének „elutasítását minden pontban” és az elsőfokú ítélet helybenhagyását annak helyes indokai alapján, valamint az alperes marasztalását a perköltségükben.

[47] Az ítéltábla a fellebbezést alaptalannak találta, aminek elbírálása során nem lépte át a fellebbezési kérelem és az ellenkérelem korlátait (Pp. 370. §-ának (1) bekezdése), olyan eljárási szabálysértést vagy téves anyagi pervezetést ugyanis, amely erre okot adott volna, nem észlelt (Pp. 370. §-ának (2)-(4) bekezdései).

[48] Tekintettel arra, hogy az alperes nem jelölte meg, milyen okból kéri az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, s ilyen okot az ítéltábla sem észlelt, érdemben került sor az ítélet felülbírlatára.

[49] Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, s abból megalapozott jogi következtetésre jutott, aminek indokaival is egyetértett az ítéltábla, ezért csupán a fellebbezésben foglaltak miatt mutat rá a következőkre.

[50] Az alperes a fellebbezésében arra hivatkozott elsődlegesen, hogy a felek nem kötötték volna meg magasabb ellenérték fejében a versenytilalmi megállapodást, ezért az elsőfokú bíróság az Mt. 29. §-a (3) bekezdésének második fordulatát megsértve alkalmazta a versenytilalmi megállapodások érvénytelen része helyett munkaviszonyra vonatkozó szabályként az Mt. 228. §-a (2) bekezdésének utolsó mondatát.

[51] Ezzel összefüggésben az ítéltábla nem fogadta el az a fellebbezési érvelést, hogy azért nem állapodott volna meg a versenytilalmi megállapodással érintett időszakra járó alaphé egyharmadát elérő versenytilalmi ellenértékben, mert a versenytilalmi megállapodás semmiféle lényegesnek és valósnak nevezhető korlátozás nem tartalmazott, amely a munkáltató gazdasági érdekét valóban védte vagy a felpereseket bármiféle gazdasági tevékenység megkezdésében reálisan akadályozta volna. Ezen az alapon ugyanis a versenytilalmi megállapodásban ténylegesen kikötött ellenérték sem kompenzált semmit, így ha a versenytilalmi megállapodásban a felperesek oldalán meghatározott kötelezettség semmiféle realitással nem bírt, akkor a fellebbezésben kifejtettek szerint korábban és jelenleg is azonos gazdasági racionalitás mellett működő alperes már a ténylegesen kikötött ellenérték megfizetésére sem vállalkozott volna.

[52] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a törvényi minimumot el nem érő és ekként részlegesen érvénytelen ellenérték kikötése esetén fogalmilag kizárt az Mt. 228. §-a (2) bekezdésének első és második mondatai alapján a „megfelelőség” és ezzel együtt az ellentételezésnek a korlátozással való arányosságának a vizsgálata. Ez a kijelentés az ítéltábla szerint annyiban igaz, hogy ha a felek versenytilalmi megállapodást kívánnak kötni, akkor azt legalább a törvény szerinti minimális ellenérték kikötése mellett tehetik meg, azaz ezt az ellenértéket ex lege megfelelőnek kell tekinteni, s csak az ennél magasabb mértékben meghatározott ellenérték esetében merülhet fel egyáltalán a megfelelésség kérdése és kerülhet sor annak vizsgálatára.

[53] A perbeli esetben azonban mégis jelentőséghez jut ez a kérdés, hiszen az alperes védekezése alapján azt kellett eldönteni, hogy a ténylegesen kikötött ellenértékkel szemben a felek egyáltalán megállapodtak volna-e egymással az ennél magasabb, a törvényi

minimumnak megfelelő ellenérték mellett, miként ez következik az Mt. 29. §-ának (3) bekezdéséből: ha a megállapodás valamely része érvénytelen, helyette a munkaviszonyra vonatkozó szabályt kell alkalmazni, kivéve, ha a felek az érvénytelen rész nélkül nem állapodtak volna meg.

[54] Annak bizonyítása, hogy a felek az érvénytelen rész nélkül nem állapodtak volna meg egymással, az alperes kötelezettsége volt a Pp. 265. §-ának (1) bekezdése alapján ugyanis törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valószínű fogadja el (a továbbiakban: bizonyítási érdek), továbbá a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli.

[55] Az alperes ennek alátámasztása érdekében arra hivatkozott, hogy a versenytilalmi megállapodásban az őt terhelő fizetési kötelezettséggel szemben a felperesek oldalán gyakorlatilag nem állt semmilyen realitással bíró kötelezettségvállalás, márpedig tényleges tartalommal bíró kötelezettségvállalás hiányában nyilván nem vállalta volna az azonos időszakra járó alapbér egyharmadának megfelelő ellenérték megfizetését. Itt szükséges visszautalni a fentebb írtakra: ha a felperesek oldalán semmiféle realitással bíró korlátozást nem határoztak meg a felek a megállapodásukban, az nem hogy a törvényes ellenértékkel, de még a szerződésben kikötött 20%-os mértékkel sem állt volna arányban, tehát ezen az alapon nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy az alperes a törvényes ellenérték mellett nem kötött volna versenytilalmi megállapodást, mert ha a szerinte „semmiért” hajlandó lett volna adni 20%-ot, akkor ezzel az erővel akár 33%-ot is adhatott volna.

[56] Helyes az az alperesi állítás: abból, hogy a felek adott feltételek mellett megállapodtak valamiben, nem lehet arra helyesen következtetni, hogy attól eltérő feltételek mellett miben állapodtak volna meg és miben nem. Mivel azonban az alperes érdeke volt annak bizonyítása, hogy a törvényes mértékű ellenérték mellett már nem állapodott volna meg a felperesekkel, s ezen bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, mivel az ennek alátámasztására felhozott érve az előző bekezdésben írtak szerint alkalmatlan volt a cáfolatra, s további érvekkel az álláspontját nem támasztotta alá, az Mt. 29. §-a (3) bekezdésének első fordulata szerint a megállapodás érvénytelen része helyett a munkaviszonyra vonatkozó szabályt – esetünkben az Mt. 228. §-a (2) bekezdésének utolsó mondatát – kellett alkalmazni.

[57] Az alperes másodlagos hivatkozása szerint lehetetlen szolgáltatásra irányult a felek közötti versenytilalmi megállapodás.

[58] Először is szükséges leszögezni: a fellebbezésben írtakkal szemben (a fellebbezés 14. pontja) a versenytilalmi megállapodás nem pusztán az alperes felé fennálló értesítési kötelezettséget írt elő a felperesek terhére, hanem tényleges korlátozásokat – non facere szolgáltatásokat – tartalmazott, miként arra az elsőfokú bíróság is rámutatott az ítélete indokolásának [30] és [31] bekezdéseiben.

[59] Az alperes azért tartja lehetetlennek a felperesek által vállalt kötelezettséget, mert az alperes a hajtáslánc-technológia piacán gazdaságilag kiemelkedő szereplő mind hazai, mind nemzetközi viszonylatban, rajta kívül releváns szereplő nincs jelen a magyar piacon. A konkurens üzleti tevékenység folytatásához pedig olyan nagy mértékű tőke- investícióra, technológiai és piaci ismeretekre volna szükség, amelyre figyelemmel az e tevékenység folytatására való rábírás teljességgel lehetetlen. Emiatt a tilalmazott magatartás tanúsításának esélye gyakorlatilag nulla, így nincs is olyan magatartás, amelynek tanúsításától a kötelezettnek tartózkodnia lehetne. Az olyan magatartástól tartózkodni pedig, amely gyakorlatilag nem valósítható meg, lehetetlen.

[60] Itt kell utalni arra, hogy az ítéltábla az alperestől eltérően értelmezi a konkurens szó jelentését. Az alperes értelmezése szerint konkurensnek akkor tekinthető egy üzleti

tevékenység, ha az az alperes által végzett tevékenységgel azonos és azt a tevékenység gyakorlója az alperessel azonos gazdasági súllyal és erővel, az alperes tevékenysége szempontjából releváns piacon, az alperes tényleges versenytársaként folytatja.

[61] A konkurens melléknév jelentése üzleti versenytárs több résztvevő, termelő vagy szolgáltató közül, akik egyidejűleg azonos működési területen egy vevőkör megszerzéséért küzdve működnek, tevékenykednek. Nem kritérium tehát az alperes által állított azonos gazdasági súly és erő, hanem a lényeg a hasonló tevékenység végzése hasonló ügyfélkörben, így az alperes versenytársa (konkurens) lehet egy tőle kisebb gazdasági súllyal és erővel rendelkező vállalkozás is. Ez a következtetés adódik a KMK vélemény I.1. pontjából is, mely szerint a munkáltató jogos gazdasági érdekét sértő vagy veszélyeztető magatartás minősítésekor, a versenytárs fogalmának meghatározásánál: a) a versenytársi helyzet tisztázása során a cégjegyzékben szereplő adatokat kell kiindulási alapnak tekinteni, azonban ellenbizonyításnak helye lehet; b) a cégjegyzék adataival szemben is lehetőség van annak bizonyítására, hogy az új munkáltató olyan versenytársnak tekinthető-e, amely a munkáltató jogos gazdasági érdekeit veszélyezteti.

[62] Az alperesével azonos tevékenység folytatásához szükséges nagymértékű tőke-invesztáció, valamint a speciális technológiai és piaci ismeretek szükségességéből még nem következik a felek közötti versenytildalmi megállapodásban kikötött szolgáltatás lehetetlensége, legfeljebb az a kijelentés tehető, hogy egy ilyen vállalkozás beindításának a valószínűsége csekélynek tekinthető a hazai gazdasági környezetben, lehetetlennek azonban egyáltalán nem.

[63] A felperesek által vállalt szolgáltatás lehetetlenségének cáfolatát éppen maga az alperes adta meg a fellebbezése 39.II. pontjában, hiszen az ott írt állítása szerint a (ÜGYFÉL 1) szintén egy autóipari gyártó, aki bármikor dönthet úgy, hogy az alpereséhez hasonló tevékenység folytatásába kezd.

[64] Az ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját az alperes által későbbi időszakra vonatkozóan becsatolt versenytildalmi megállapodások tekintetében, azokból ugyanis nem lehet visszakövetkeztetni arra, hogy a felperesek munkaviszonyának létesítése idején a törvényes mértékű ellenérték mellett ne kötötte volna meg a versenytildalmi megállapodásokat az alperes.

[65] Mindezek miatt a perbeli versenytildalmi megállapodások nem tekinthetők az Mt. 31. §-a szerint alkalmazandó Ptk. 6:107. §-ának (1) bekezdése alapján lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződéseknek, így ez okból nem is semmisek.

[66] Az alperes harmadlagos hivatkozása szerint a felperesek megszegték a versenytildalmi megállapodást azzal, hogy a munkaviszonyuk megszüntetését követően a (ÜGYFÉL 1)-nél helyezkedtek el, ezzel legalább veszélyeztetve az alperes jogos gazdasági érdekét és emiatt megszegve a vállalt kötelezettségüket.

[67] Az alperesi álláspont szerint az Mt. 228. §-a alapján a versenytildalmi megállapodás minden olyan magatartást tilt, amely a munkáltató jogos gazdasági érdekeit veszélyeztetné vagy sértené. Másképpen megfogalmazva: minden olyan magatartás, amely az alperes jogos gazdasági érdekét veszélyezteti vagy sérti, egyben a versenytildalmi megállapodás megsértését is jelenti.

[68] Az alperes mostani értelmezése szerint a versenytildalmi megállapodás általános jelleggel tilalmazza a munkáltató jogos gazdasági érdekeit veszélyeztető vagy sértő magatartást, amely azonban szintén téves álláspontot jelent. Nem hagyható ugyanis figyelmen kívül, hogy a versenytildalmi megállapodás a felek szerződése, amelyet tartalommal – a törvény adta keretek között – a felek töltenek meg, így ők határozzák meg azt is, hogy mely magatartást tiltanak vagy korlátoznak. Itt kell utalni a KMK vélemény 2. és 3. pontjaira: a

versenytildalmi megállapodás tartalmának értékelésekor – különösen a tiltott tevékenységi kör meghatározásánál – a felek szerződéskötéskori akarata az irányadó; a tiltott tevékenységi körnek megfelelően körülírtnak kell lenni ahhoz, hogy a munkáltató gazdasági érdekeit védje, de nem korlátozhatja méltánytalanul és túlzottan a munkavállaló jövedelemszerző tevékenységét.

[69] Az Mt. 228. §-ának (1) bekezdése tehát nem a tilalom generális klauzulájának tekintendő, hanem a munkavállalót terhelő konkrét kötelezettségek meghatározása érdekében a felek közötti megállapodásból kell kiindulni.

[70] Az alperes többek között azért állította a versenytildalmi megállapodás megszegését a felperesek részéről, mert ők az ügyfelével létesítettek munkaviszonyt. Ilyen magatartást a perbeli megállapodások nem tilalmaztak, ezért ez okból a felperesek nem is sértették meg azt.

[71] A megállapodás megszegésének tekintette az alperes a (ÜGYFÉL 1)-vel való munkaviszony létesítését azért is, mert a (ÜGYFÉL 1) szintén egy autóipari gyártó, aki bármikor dönthet úgy, hogy az alpereséhez hasonló tevékenység folytatásába kezd, illetve a (ÜGYFÉL 1) már most tervezi, hogy az alperes által gyártotthoz hasonló technológiát gyártson. Ezzel összefüggésben utalt az alperes a Kúria Mfv.V.10.124/2023/4. számú határozatára, amelyben kifejtettek szerint a versenytársi minőséget nemcsak az azonos piacon már ténylegesen végzett termelőtevékenység alapozhatja meg, hanem már az azt megelőző, annak folytatása érdekében megvalósuló beruházás is.

[72] Az alperes által hivatkozott precedensképes határozat alapját képező tényálláshoz képest jelentős különbség a mi esetünkben egyrészt, hogy arra nincs adat, miszerint a versenytársi minőséget megalapozó termelőtevékenység érdekében a (ÜGYFÉL 1) beruházásba kezdett volna (az alperes szerint is most még csak tervez ezt a (ÜGYFÉL 1)), másrészt pedig ami még fontosabb: a másik perben a versenytildalmi megállapodás megsértését jelentette, ha a munkavállaló a munkaviszonya megszűnését követő egy éven belül a munkaadóval közvetlen vagy közvetett versenyben lévő munkáltatóknál vállalat alkalmazást, míg a mi esetünkben ilyen, a munkaviszony létesítésére vonatkozó tilalmat az alperes nem támasztott.

[73] A fellebbezésben írtakkal szemben ezért kijelenthető, hogy a felperesek nem szegték meg a versenytildalmi megállapodásokban foglaltakat.

[74] Az elsőfokú bíróság a fentiek szerint megalapozott jogi következtetésre jutott a helyesen megállapított tényállásból, ezért az ítéltábla a fellebbezés által szükségessé tett kiegészítéssel helybenhagyta az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján.

[75] A fellebbezés nem vezetett eredményre, amiért az ítéltábla a pereszes alperest kötelezte a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése értelmében a pernyertes felperesek perkölségének megfizetésére, amelynek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és az (5) bekezdése szerint állapította meg.

[76] A fellebbezett érték 7 157 916 Ft volt, ezért a fellebbezési illeték összege 572 633 Ft az Itv. 46. §-ának (1) bekezdése szerint. A költségmentesség és költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 3. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján a per tárgyi költségfeljegyzési jogos volta folytán feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket a pereszes alperes köteles megfizetni a Pp. 102. §-ának (1) bekezdéséből következően, méghozzá a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdése szerint, az Itv. 78. §-ának (4) bekezdésében előírt esedékesség mellett.

Debrecen, 2025. március 18.

Dr. Tass Edina sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, Dr. Riczu András sk. bíró